

ПОТПУНО ПОМРАЧЕЊЕ СУНЦА У КИКИНДИ 11. 8. 1999. ГОДИНЕ

ПЕТАР В. ВУЦА

Кикинда

vboba@open.telekom.rs

Резиме: У раду су приказане активности у Кикинди поводом потпуног помрачења Сунца 11. августа 1999. године. Рад је обогачен са доста фотографија, на којима се види како се становништво припремало за посматрање ове ретке природне појаве.

Abstract. The paper shows the activities in Kikinda on the occasion of the total eclipse of the Sun on August 11, 1999. The work is enriched with a lot of photographs, which show how the population prepared to observe this rare natural phenomenon.

Године 1999, у Србији се дешавају два изузетна догађаја који узнемиравају и шире панику међу грађанима Србије. Један је бомбардовање наше земље од стране најмоћнијих сила света, а друга је природна - потпуно помрачење Сунца.

Код многих грађана Србије помрачење Сунца је изазвало велику панику, због различитих информација на средствима информисања.

Појас тоталитета обухвата и град Кикинду. Мене, као професора физике, грађани су сретали и питали шта се то дешава. Дао сам и један чланак у новинама *Кикиндске*, где сам објаснио ову природну појаву. Објашњавао сам да не треба да се плаше и да ће то све проћи у реду. Такође сам размишљао како да буде организовано посматрање помрачење Сунца из Кикинде. Прво сам се обратио директору Астрономске опсерваторије у Београду др Милану С. Димитријевићу. Лако смо се договорили да би било добро да се организују предавање за грађане Кикинде. Били смо код председника општине Павла Француског да нам да помоћ око организовања посматрања. Наишли

смо на веома срдачан пријем и добили сагласност да ће нам бити одобрено што нам буде било потребно.

Почела је и едукација становништва о природној појави која ће се десити у Кикинди. Тако су Милан С. Димитријевић и Лука Ч. Поповић, 6. VIII 1999. године, одржали у Народном позоришту предавање: *Потпуно помрачење Сунца*. У Дому омладине, предавали су 10. VIII 1999. године, са темом *У сусрет помрачењу*, као и 10. VIII, заједно са Петром Вуцом, на Градском тргу, а наслов је био: *Потпуно помрачење Сунца*. Димитријевић је написао и чланак *Потпуно помрачење Сунца 11. августа 1999. године, последње у Миленијуму*, који је публикован у кикиндском листу *Комуна*, 29. 07. 1999. године, а о овој теми је говорио и на кикиндском радију.

Слика 1. Појас потпуног помрачења Сунца.

Слика 2. Милан С. Димитријевић, Петар В. Вуца и Лука Ч. Поповић у дому Омладине у Кикинди 10. августа 1999. Васиона 2001, бр. 5, стр. 121.

Петар Вуца, Милан С. Димитријевић и Лука Ч. Поповић организовали су, 11. VIII 1999. године, праћење потпуног помрачења Сунца за грађанство на простору испред Ливнице у Кикинди, што је преносила и телевизија. Кикинда је постала центар Србије. Многи заинтересовани су дошли колима, а други су долазили аутобусима. Редари су имали пуно посла. По процени је било око 1500 радозналих.

Др Милан С. Димитријевић, директор београдске Опсерваторије, обавештавао је узбуђену публику: „Сенка је сада у Мађарској, ту је за четири минута, ту је за три, за два...” Објашњавао је појаве у боји дрвећа и неба. Како је напетост расла облаци су све више прекривали Сунце и повремено се кроз рупе у облацима оно видело делимично помрачено, да би долазак сенке и хладног ветра измамио гомиле узвика чак и политичких: "Слобо, врати нам Сунце" и "Ово је Србија". Чуо се прасак једне петарде и севање блицева. Крај тишине означили су петлови означавајући почетак новог дана, иако је подне. Пажњу публике скренула је љубав паса у близини, вероватно успешна помрачењем Сунца. Фаза потпуног помрачења се на жалост није видела због облака, па су посматрачи код Ливнице остали разочарани, јер нису видели астрономску појаву коју су данима очекивали.

Др Лука Поповић и др Владо Милићевић, мерили су, промене магнетног поља у току помрачења а добијене резултате су касније објавили.

Друга група са Астрономске опсерваторије, била је смештена код спортског центра “Језеро“. Ту су били др Георгије Поповић, Наташа Станић, мр Јелисавета Арсенијевић, Предраг Јовановић, Драгомир Олевић, Наташа Тодоровић, Наташа Вранешевић.

У знак сећања на овај редак догађај, донета је одлука да се на месту заједничког посматрања постави плоча са натписом: *11. 8. 1999. грађани су овде организовано посматрали последње потпуно помрачење Сунца у другом Миленијуму, под стручним руководством Милан С. Димитријевић, Луке Поповића и Петра В. Вуце – Помрачење је трајало од 11:30:37 до 14:28:24, Било је потпуно од 12:54:38 до 12:56:12.* Плоча је направљена и постављена захваљујући дипл. инж. електротехнике Александру Конечном, дипл. инж. металургије Орестију Ранкову и дипл. инж. металургије Милану Векићу.

Слика 3. Публика испред Ливнице (Фото: Аладин Бакхит и Јован Јарић).

Слика 4. Милан С. Димитријевић, Петар В. Вуца и камерман, чекају да виде потпуно помрачење Сунца (Фото: Аладин Бахит и Јован Јарић).

Слика 5. Др Милан С. Димитријевић и Петар В. Вуца (Фото: Аладин Бакхит и Јован Јарић).

Слика 6. Др Лука Ч. Поповић.

Слика 7. Др Георгије Поповић и Драгомир Олевић. Припрема инструмената за посматрање (Димитријевић, 2011).

Слика 8. Група посматрача који су стигли из Београда (Димитријевић, 2011).

Слика 9. Др Георгије Поповић посматра помрачење (Фото: Аладин Бакхит и Јован Јарић).

Слика 10. С десна на лево су Наташа Тодоровић и Наташа Вранешевић са другарицом (Димитријевић, 2011).

Слика 11. Посматрачи на „Језеру“ (Димитријевић, 2011).

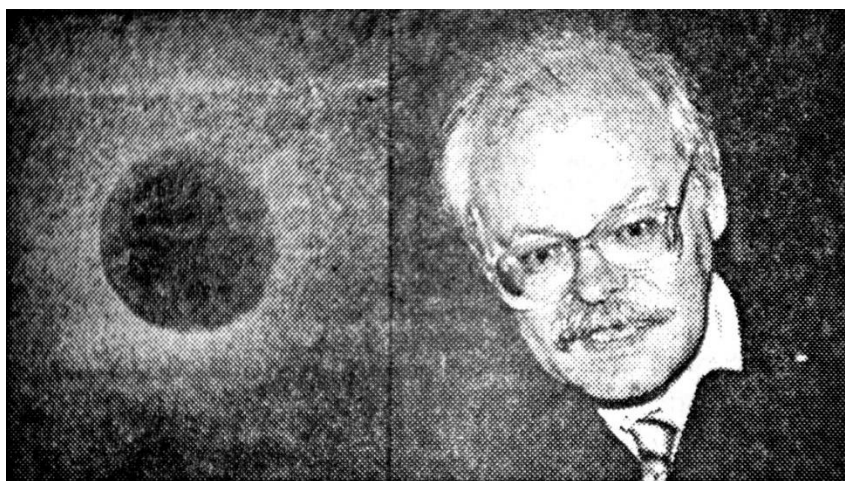

Слика 12. Предраг Јовановић. Припрема за посматрање (Димитријевић, 2011).

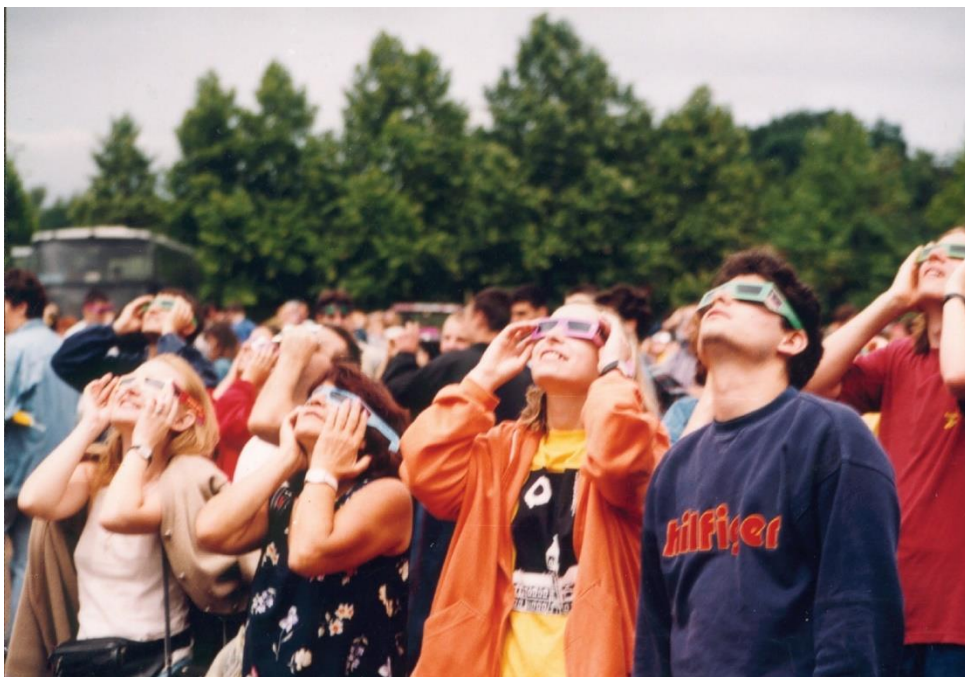
Слика 13. Фотографија коју је снимила Јелисавета Арсенијевић.

На дан тоталног помрачења Сунца 11.08.1999. у Кикинди је било облачно и кишовито-само се повремено и делимично разведравало. Али догодило се оно што је за такве временске услове било мало вероватно. Разведравало се на кратко баш на почетку тоталитета и то на месту где је било Сунце. То је било довољно да Јелисавета Арсенијевић сними овај мали дијамантски прстен изузетне лепоте. Фотографија је добијена фотоснајпером 300мм, Ф:5.6 на филму Кониса VХ 400 са експозицијом 1/250с.

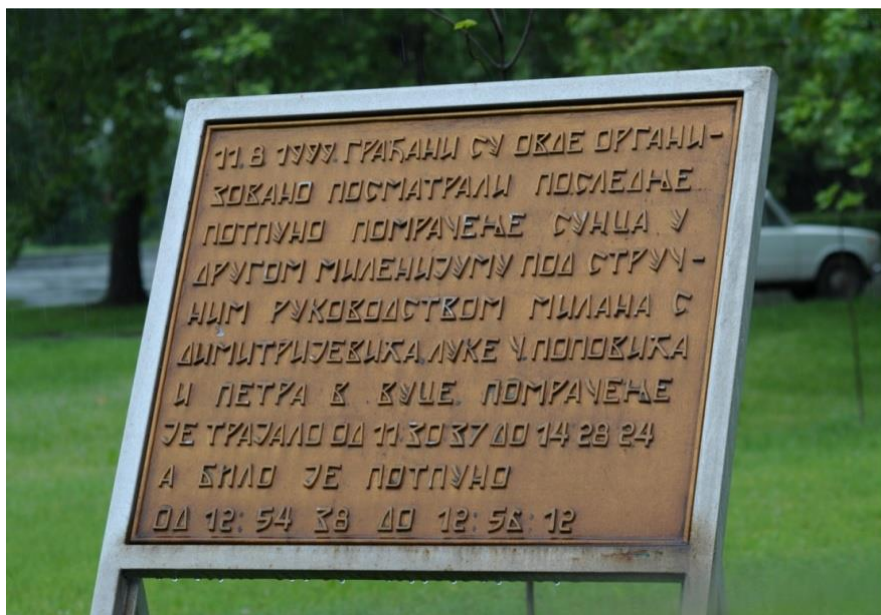

Слика 14. Др Милан С. Димитријевић „Ово је требало видети“ (Фото: Д. Ристић Комуна, 11. август 1999. године).

Слика 15. Млади астрономи са заштитним наочарима (Фото: Кикиндских Аладин Бахит и Јован Јарић).

Слика 16. Табла испред Ливнице (Фото: Петар В. Вуца).

Слика 17. Милан С. Димитријевић и Петар В. Вуца у Кикинди испред спомен плоче која се налази на платоу испред Ливнице. Фото: Васиона 2001, 1-2.

Слика 18. Сунчани сат на згради „Авале“ - Подсећање на време помрачења Сунца (Фото: Петар В. Вуца).

Литература

Винце, И. 2000, Један осврт на помрачење Суна од 11.8.1999. год., *Васиона*, бр. 1-3, 1-24.

Вуца, П. В. 1999, О помрачењу Сунца, *Кикиндске*, 6.август 1999. година.

Димиријевић, М. С. 2001, Потпуно помрачење Сунца 11. августа. 1999. и активности наших чланова у Медијима, *Васиона*, 2001, бр. 5, 117-130..

Димиријевић, М. С. 2011, Астрономска опсерваторија у Београду 1995-2001, Електронски оптички диск (ДВД), Астрономска опсерваторија, Београд, <http://servo.aob.rs/editions/CDS/Miscellaneous/AOB9501/photos/1999/06/06.html>

Поповић, М. 2000, Дан после (један приказ помрачења Сунца 11. 8. 1999. посматраног испред Спортског центра „Језеро“ у Кикинди), *Васиона*, бр. 1-3, 54-56.

